RP.63.56.27.1.2024

Gdańsk, dnia 17 czerwca 2024 r.

Pan
Marian Kurzydło
Sekretarz Miasta Lęborka
ul. Armii Krajowej 14
84 – 300 Lębork

Szanowny Panie Sekretarzu,

wnioskiem z dnia 28 maja 2024 r., doręczonym do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku w dniu 3 czerwca 2024 r., działając z upoważnienia Pana Jarosława Litwina – Burmistrza Miasta Lęborka, zwrócił się Pan z prośbą o zajęcie stanowiska w zakresie problematyki związanej z wypłacaniem nauczycielom wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe przypadające w dni wolne od zajęć dydaktyczno – wychowawczych, w przypadkach, w których nauczyciel w tych dniach faktycznie nie świadczył pracy.

W przedmiotowym wniosku uszczegółowiono, że chodzi o dni, w których przeprowadzane są egzaminy ośmioklasisty, kiedy to część nauczycieli bierze udział w przeprowadzeniu egzaminu, część ma wolne lub sprawuje opiekę w świetlicy, a także w Dni Edukacji Narodowej, w dni rozpoczęcia i zakończenia roku szkolnego oraz w trakcie trwania rekolekcji, a także w tzw. dni dyrektorskie.

Chcąc udzielić odpowiedzi na sformułowane w niniejszym piśmie pytanie, w ocenie tut. Izby, w pierwszej kolejności zasadnym pozostaje odwołanie się do § 3 i § 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. *w sprawie organizacji roku szkolnego* (Dz.U. z 2023 r. poz. 1211). Przepisy te określają, kiedy w szkołach przypadają: zimowa przerwa świąteczna, ferie zimowe, wiosenna przerwa świąteczna i ferie letnie (§ 3) oraz przewidują możliwość ustalenia dodatkowych dni wolnych od zajęć dydaktyczno – wychowawczych (§ 5). Takie dodatkowe dni wolne od zajęć dydaktyczno-wychowawczych mogą być ustalone między innymi w dni, w których w szkole odbywa się egzamin ósmoklasisty lub w inne dni, jeżeli jest to uzasadnione organizacją pracy szkoły. O ustalonych w danym roku szkolnym dodatkowych dniach wolnych od zajęć dydaktyczno – wychowawczych dyrektor szkoły informuje nauczycieli, uczniów oraz ich rodziców w terminie do dnia 30 września (§ 5 ust. 3).

Z przepisu art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – *Karta Nauczyciela* (tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r. poz. 984 z późn. zm.) wynika z kolei, że w szczególnych

Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
tel: (58) 301-86-45, fax: (58) 346-25-15
NIP 583-21-22-408 REGON 190134954
✉ gdansk@rio.gov.pl www.bip.gdansk.rio.gov.pl

wypadkach, podyktowanych wyłącznie koniecznością realizacji programu nauczania, nauczyciel może być obowiązany do odpłatnej pracy w godzinach ponadwymiarowych zgodnie z posiadaną specjalnością.

W tym miejscu wskazać należy, że przepisy ustawy – *Karta Nauczyciela* nie regulują wprost kwestii prawa nauczyciela do wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe w przypadkach, w których nauczyciel w tych dniach faktycznie nie świadczy pracy.

Z uwagi na powyższe zasadnym pozostaje odwołanie się do treści z art. 91c ust. 1 ustawy – *Karta Nauczyciela,* który stanowi, że w zakresie spraw wynikających ze stosunku pracy, nieuregulowanych przepisami ustawy, mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy* (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1465).

Powyższy kierunek interpretacyjny został również przyjęty w stanowisku Ministerstwa Edukacji Narodowej z 19 czerwca 2009 r. (SPS-023-9686/09, niepubl.). W piśmie tym stwierdzono, że nauczycielom przysługuje prawo do wynagrodzenia za każdą przepracowaną godzinę ponadwymiarową, natomiast w przypadku godzin niezrealizowanych wynagrodzenie przysługuje na mocy przepisów prawa pracy.

W konsekwencji powyższego analiza zagadnienia objętego niniejszym wnioskiem, w ocenie tut. Izby, powinna nastąpić z uwzględnieniem przepisu art. 81 ustawy – *Kodeks pracy*. Stosownie do treści ww. przepisu – pracownikowi za czas niewykonywania pracy, jeżeli był gotów do jej wykonywania, a doznał przeszkód z przyczyn dotyczących pracodawcy, przysługuje wynagrodzenie wynikające z jego osobistego zaszeregowania, określonego stawką godzinową lub miesięczną, a jeżeli taki składnik wynagrodzenia nie został wyodrębniony przy określaniu warunków wynagradzania – 60% wynagrodzenia**.** W tym miejscu wskazać należy, że wyżej zacytowany przepis ma zastosowanie do sytuacji, w której przyczyna braku możliwości świadczenia pracy dotyczy wyłącznie pracodawcy, tj. nie została spowodowana przez pracownika**.** Ponadto, jak wynika z treści ww. przepisu – dla oceny, czy nauczycielowi przysługiwać będzie wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe, istotnym pozostaje również ustalenie, czy nauczyciel pozostawał w tym czasie w **gotowości do wykonywania pracy**. Na podstawie ukształtowanego orzecznictwa sądowego, w tym orzecznictwa Sądu Najwyższego, w literaturze przedmiotu sformułowano przesłanki, których łączne spełnienie uzasadnia przyjęcie gotowości pracownika do pracy. Zalicza się do nich: **zamiar wykonywania pracy, faktyczną (realną) możliwość jej wykonywania, zewnętrzny, niebudzący wątpliwości po stronie pracownika wyraz woli jej świadczenia oraz pozostawanie w dyspozycji podmiotu zatrudniającego przez cały czas niemożności wykonywania pracy** (Komentarz do ustawy – Karta Nauczyciela, Art. 35 KartaNauczU Lisowski/Stradomski 2022, wyd. 3/K. Lisowski, *Legalis*).

Z powyższego zatem wynika, że zachowanie prawa do wynagrodzenia za pracę ponadwymiarową w przypadku godzin niezrealizowanych, uwarunkowane jest od spełnienia przesłanek określonych w art. 81 ustawy – *Kodeks pracy*. Niespełnienie chociażby jednego z wyżej wymienionych warunków winno skutkować odmową przyznania prawa do wynagrodzenia za pracę ponadwymiarową.

Jednocześnie informuję, że wyjaśnienia udzielane przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Gdańsku powinny zostać potraktowane wyłącznie jako stanowisko tut. Izby, które nie jest wiążące zarówno dla wnioskującego o udzielenie wyjaśnienia w sprawie

stosowania przepisów o finansach publicznych, jak również dla organów, w tym organów sądowych, rozstrzygających w indywidualnych sprawach. Regionalne izby obrachunkowe nie posiadają bowiem uprawnień do dokonywania powszechnie obowiązującej wykładni przepisów prawa. Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku nie jest również uprawniona do wydawania opinii prawnych, w tym opinii z zakresu prawa pracy, lecz jedynie do ogólnej interpretacji przepisów związanych z funkcjonowaniem finansów publicznych w oparciu o przepis art. 13 pkt 11 ustawy z dnia 7 października 1992 r. *o regionalnych izbach obrachunkowych* (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1325).

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że – w myśl przepisów ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. *o Państwowej Inspekcji Pracy* (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 97) – organem właściwym do dokonywania wykładni przepisów prawa w określonym w niniejszym wniosku zakresie przedmiotowym jest Państwowa Inspekcja Pracy.

Z wyżej powołanych względów poddaję Panu pod rozwagę zwrócenie się do ww. organu z prośbą o rozstrzygnięcie kwestii objętej niniejszym wystąpieniem.

Z poważaniem

Roman Fandrejewski Elektronicznie podpisany przez Roman Fandrejewski
Data: 2024.06.17 12:44:27 +02'00'

Roman Fandrejewski
Zastępca Prezesa
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Gdańsku

Do wiadomości:
1) członkowie Kolegium w/m,
2) Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej w/m,
3) Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń w/m.

Publikacja:
Biuletyn Informacji Publicznej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku.